

Handläggare
Ted Sandqvist
Telefon: 08-508 33 903**Till**
Utbildningsnämnden
2015-09-21

Ansökan om bidrag för studier vid svensk skola i utlandet

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden avslår ansökan från vårdnadshavarna för [REDACTED] om att hela, eller del av, skolpengen ska föras över till Svenska Skolan i London under ett år.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörInger Pripp
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Fråga om rätt till skolpeng för studier vid svensk skola i utlandet då en förälder ska tjänstgöra utomlands. Förvaltningen föreslår, i enlighet med utbildningsnämndens tidigare beslut i samma typ av ärenden, att ansökan ska avslås.

Ärendet

Utbildningsförvaltningen har, från vårdnadshavarna till [REDACTED] fått en ansökan om att den skolpeng som utfaller för honom i Stockholms grundskola ska få användas till att finansiera utbildning vid Svenska skolan i London under årskurs 7 under läsåret 2015/16 (se bilaga 1).

Vårdnadshavarna uppger att [REDACTED] [REDACTED] erhållit anställning i London under 36 månader. De kommer att vara fortsatt skrivna i Sverige. Skolan står under Skolverkets tillsyn

och möjliggör att [REDACTED] kan fortsätt i årskurs 8 vid hemkomst hösten 2016. Skolans avgift är 3 900 £ per termin.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen.

Bakgrund

Svenska skolor i utlandet

Allmänt

Svenska staten stödjer utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Syftet är att främja svenska samhällsintressen till exempel genom att underlätta för svenska företag och organisationer vid rekrytering av personal med barn och ungdomar i skolåldern. De svenska utlandsskolorna drivs av enskilda styrelser i respektive land och syftet är att erbjuda en undervisning som motsvarar den i Sverige utifrån den svenska skolans styrdokument.

Statsbidrag

För att verka som en svensk utlandsskola enligt förordningen (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar krävs ett beslut om rätten att få statsbidrag för verksamheten. Ett sådant beslut fattas, beroende på årskurs eller skolform, av Skolverket eller regeringen. För att få statsbidrag krävs det att skolan är likvärdig och jämförbar med skolan i Sverige. Därutöver krävs bland annat att utlandsvistelsen är påkallad av att minst en av föräldrarna ska tjänstgöra vid en svensk myndighet eller organisation. Skolor som får statsbidrag granskas av Statens Skolinspektion på samma sätt som skolor i Sverige.

Med rätten till statsbidrag följer också rätten att sätta betyg enligt svensk lagstiftning. Skolan får också ta ut elevavgifter för utbildningen om de är skäliga med hänsyn till skolans kostnader för verksamheten och det statsbidrag som lämnas, förutsatt att kostnaderna kan anses rimliga för verksamheten.

Svenska skolan i London

Svenska skolan i London verkar som en svensk utlandsskola enligt förordningen om statsbidrag till utbildning av utlands-svenska barn och ungdomar.

Rätten till utbildning och skolplikt

Av 7 kap. 3 § skollagen (2010:800) föreskrivs att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt att kostnadsfritt erhålla grundläggande utbildning i allmän skola. Med allmän skola avses grundskola, grundsärskola, specialskola och same-skola som anordnas av en offentlig huvudman. Staten garanterar inte någon rätt till utbildning i skola med enskild huvudman. Av 1 kap. 8 § skollagen framgår att alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen. Med geografiskt hemvist kan inte avses annat än inom landet.

Rätten till utbildning i EU-land för svenskar

Rörelsefriheten för arbetstagare garanteras i art. 45 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Där garanteras rättens till fri rörlighet för arbetstagare inom unionen. För att skapa förutsättning för denna frihet har rådet och parlamentet i art. 46 och 48 FEUF givits i uppdrag att tillse att rörelsefriheten ska fungera. Med stöd av art. 46 FEUF har rådet utfärdat förordning 492/2011¹ som omfattar arbetstagare i en EU-stat under förutsättning att de är bosatta i en unionsstat. Artikel 10 i förordningen innebär att barn till en medborgare i en medlemsstat som är eller har varit anställd i en annan medlems-stat ska ha tillträde till denna stats allmänna skolor, lärlings-utbildning och yrkesskolekurser på samma villkor som medborgarna i denna stat, om barnen bor där.

Som framgår ovan har svenskar rätt till utbildning i annat EU-land på de villkor som gäller för medborgarna i det landet.

Kommunallagen

Av 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) följer att kommuner själva får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. Av 2 kap. 2 §

¹ Förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen.

kommunallagen framgår vidare att kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

En angelägenhet är av allmänt intresse om angelägenheten framstår som gemensam för alla medlemmarna i kommunen eller i varje fall för det stora flertalet av dem. I kravet på allmänintresse ligger också ett principiellt förbud mot att ge understöd åt enskilda, eftersom det i rent kommunalrättslig bemärkelse inte är ett allmänt intresse att sådant understöd lämnas. Endast med stöd av speciallag kan sådant understöd ges. Understöd till enskild utan sådant stöd av speciallag har också ansetts oförenligt med den så kallade likställighetsprincipen. En annan princip som sätter en ram för kommunens verksamhet är den så kallade lokaliseringsprincipen som innebär att en kommunal angelägenhet i någon mening också måste knyta an till kommunens område eller till medlemmarna.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsnämndens tidigare ställningstaganden i frågan

Skolstyrelsen i Stockholms stad beslutade år 1994 (dnr 94-616/2014) att avslå en begäran om utbetalning av bidrag till enskild för studier utomlands. Beslutet samt därefter utarbetade tillämpningsanvisningar för rätt till skolundervisning i Sverige och utomlands² är utifrån 1985 års skollag. Motsvarande bestämmelserna i den nuvarande skollagen är emellertid i det närmaste oförändrade. Aktuella bestämmelser och principer enligt kommunallagen är oförändrade.

Utbildningsnämnden har bland annat den 25 september 2014 avslagit en ansökan om finansiering av studier vid svenska skolan i London (dnr 5.4.3-7516/2014). Utbildningsnämndens beslut överklagades men förvaltningsrätten avlog överklagandet (mål nr 25520-14).

Förvaltningens nu aktuella förslag till beslut avviker inte från tidigare beslut och tillämpningsanvisningar.

Bedömning

Mot bakgrund av ovan anförda bör ansökan avslås. Rätten till utbildning begränsas till Sverige och kommunen är inte skyldig

att lämna kommunalt bidrag till enskilda som är varaktigt bosatta i utlandet. Ur kommunalrättsligt hänseende är det därutöver ytterst tveksamt om en kommun kan lämna bidrag till enskilds skolgång utomlands utan att det strider mot lokaliseringsprincipen och förbudet mot understöd till enskild.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden avslår ansökan från vårdnadshavarna för [REDACTED] om att skolpeng ska utbetalas till Svenska skolan i London för läsåret 2015/2016 samt att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Ansökan från vårdnadshavarna för [REDACTED]